

Eseménynaptár

Kolozsvár, 1989. december 23.: 15 kolozsvári értelmiségi *Hívó szó* című felhívásában, többek között, legsürgősebb feladatnak tekinti az Erdélyi Múzeum-Egyesület újjászervezését és működése anyagi és szellemi feltételeinek biztosítását.

- Kolozsvár, 1990. január 5.*: Jakó Zsigmond ny. egyetemi tanár, az Erdélyi Múzeum-Egyesület egykori vezetőségi tagja lakásán és részvételével, Nagy Jenő, az EME egykori titkára, Imreh István és Faragó József, az EME 1950-beli tagjai, valamint Balázs Sándor, Benkő Samu, Csetri Elek, Gáll Ernő, Kántor Lajos, Kiss András, Nagy György és Sipos Gábor elhatározták: újrakezdi az Erdélyi Múzeum-Egyesület tevékenységét, új alapszabályt dolgoznak ki és megteszik az érvényes jogszabályoknak megfelelő lépéseket annak érdekében, hogy az egyesületet jogi személyként újból bejegyezzék. Megválasztják az EME ideiglenes intézőbizottságát Jakó Zsigmond elnök, Benkő Samu alelnök, Sípos Gábor titkár és Kiss András személyében, azzal a feladattal, hogy járjanak el az egyesületi munka újrakezdéséhez szükséges feltételek megteremtéséért.
- Marosvásárhely, 1990. január 20.*: Dr. Bérczes Judit, dr. Szabó István, dr. László József, dr. László János, dr. Péter Mihály, dr. Bedő Károly, dr. Szövérfy Ágnes, Dézsi József, dr. Feszt Tibor javaslatot tesznek az Erdélyi Múzeum-Egyesület újrászervezésére.
- Kolozsvár, 1990. március 22.*: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület újralakuló közgyűlésének 35 résztvevője jóváhagyja az egyesület új Alapszabályait.
- Kolozsvár, 1990. május 9.*: A kolozsvári Városi Bíróság 309/PJ/1990. sz. végzésével (a bemutatott Alapszabályok, a Művelődési Minisztérium kedvező véleményezése és az előírt vagyoni alapot igazoló, a Fötér 11. sz. alatti Wass Otília-ház tulajdonjogát bizonyító 1004. sz. kolozsvári telekkönyv másolata alapján) elrendeli az Erdélyi Múzeum-Egyesület mint jogi személy bejegyzését.
- Marosvásárhely, 1990. szeptember 15.*: Az Orvostudományi Szakosztály újralakuló közgyűlése megválasztja ideiglenes vezetőségét.
- Bukarest, 1990. szeptember 19.*: A Petőfi Sándor Művelődési Házban megalakul az Erdélyi Múzeum-Egyesület bukaresti csoportja.
- Gyergyószárhegy, 1990. szeptember 21–22.*: Tudományos értekezlet az EME Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztályának szervezésében *A romániai magyarság mai helyzete és az ebből következő időszerű jogtudományi feladatok* címmel. Előadók: Pillich László: *Demográfiai támpontok egy új kisebbségi közgondolkodáshoz*; Nagy György: *A kisebbségi kérdés a nemzetközi jogban*; Király Ernő: *A romániai magyarság jogvédelmének időszerű tudományos feladatai*; Magyar Nándor László: *Adalékok egy válságjelző társadalmi jelenség (a kivándorlás) vizsgálatának problémaköréhez*. Az előadásokat vita követte és az elmondottakkal kapcsolatban javaslatok hangoztak el.
- Kolozsvár, 1990. október 27.*: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület közgyűlése a Protestáns Teológiai Intézet dísztermében. A 616 tagot számláló Erdélyi Múzeum-Egyesület határozóképes közgyűlése jóváhagyja az egyesületi *Ügyrendet*, és megválasztja az EME elnökségét és választmányát.
- Ugyanaznap délután megtartotta újralakuló közgyűlését a
Bölcsészlet-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály;
Természettudományi és Matematikai Szakosztály;
Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály.
 Megalakult a *Műszaki Tudományi Szakosztály.*
- Marosvásárhely, 1991. február 23.*: Az Orvostudományi Szakosztály közgyűlése jóváhagyja a szakosztály Alapszabályzatát, és megválasztja vezetőségét, valamint választmányát.

- A Gyulafehérvári Római Katolikus Püspökség és az Erdélyi Múzeum-Egyesület 1991. június 16-án Gyulafehérvárt, június 20-án Csíkszeredában és június 28-án Kolozsvárt tudományos ülészekon emlékezett meg gróf Batthyány Ignác, a tudós gyulafehérvári püspök és könyvtáralapító születésének 250. évfordulójáról. Előadók: Pataki József: *A Batthyaneum alapítójának élete*; Marton József: *Batthyány Ignác a püspök*; Jakó Zsigmond: *Batthyány Ignác, a tudós és a tudományszervező*.
- Kolozsvár, 1991. július 23.: A Kulturális Nyári Egyetem magyar irodalomtörténet, kortárs magyar irodalom és nyelvészet kérdésköre hallgatóinak találkozója a Protestáns Teológiai Intézetben az Erdélyi Múzeum-Egyesület és az EME Bölcsész-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály elnökségi tagjaival.
- Misztótfalu, 1991. szeptember 7.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület részt vett a Misztótfaluban létesített Misztótfalusi Kis Miklós emlékház és nyomdatörténeti múzeum megnyitó ünnepségén. Az EME részéről Jakó Zsigmond tartott előadást.
- Az Erdélyi Múzeum-Egyesület és az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület rendezésében 1991. szeptember 21-én Kolozsvárt, az Orbán Balázs Közművelődési Egyesület közreműködésével 1991. szeptember 22-én Székelyudvarhelyt, az Országos Széchényi Könyvtár, a Megyei Művelődési Felügyelőség és a sepsiszentgyörgyi Székely Múzeum közreműködésével pedig 1991. szeptember 28-án Sepsiszentgyörgyön tudományos ülészekon emlékeztek meg gróf Széchényi István születésének 200. évfordulójáról. Előadók: Fábíán Ernő: *A demokratikus társadalom és állam Széchényi műveiben*; Benkő Samu: *Széchényi eszméinek és cselekedeteinek erdélyi fogadtatása*; Nagy György: *Széchényi az erdélyi magyar szellemi életben a két háború között*. A kolozsvári emlékünnepeleyn Boér Ferenc színművész Arany János Széchényi emlékezete című ódáját szavalta el. A sepsiszentgyörgyi ülészekon a tudományos ülészek említett előadóin kívül Kisgyörgy Zoltán *Széchényi emléke a Vargyas patak sziklaszorosában* és Kónya Ádám: *Cseh Károly az ojtói vasúttért* címmel tartott előadást.
- Kolozsvár, 1991. október 12.: Az Apáczai Csere János Baráti Társasággal, az Erdélyi Kárpát Egyesülettel, a tordai Jósika Miklós Művelődési Körrel és a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társasággal együtt Egyesületünk részt vett a Tulogdi János (1891—1979) születésének századik évfordulója alkalmával rendezett megemlékezésen és emlékezetének szülőhelyén: Tordán márványtáblán való megörökítésében.
- Kolozsvárt, 1991. október 13.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület, a Kelemen Lajos Műemlékvédő Egyesület és a kolozsvári Belvárosi Református Egyházközség a Farkas utcai régi lelkészi lakon elhelyezett emléktáblán örökítette meg a száz éve született Herepei János (1891—1970) emlékezetét.
- Marosvásárhely, 1991. október 29.: A marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság és az Erdélyi Múzeum-Egyesület Széchényi emlékülése. Előadók: Benkő Samu és Nagy György. Közreműködtek: Gáspárik Attila színművész és Vízi Ferenc művészeti iskolai tanuló.
- Kolozsvár, 1991. november 9.: Róna-Tass András, a szegedi József Attila Tudományegyetem rektora az Erdélyi Múzeum-Egyesület székhelyén találkozott az Egyesület történész tagjaival.

Kolozsvár, 1991. november 13.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kezdeményezésére a Bolyai Társaság, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület az Erdélyi Magyar Műszaki és Tudományos Társaság, a Kriza János Néprajzi Társaság, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság és a Romániai Magyar Gazdák Egyesülete, a Kolozsvári Magyar Diákok Szövetsége bevonásával egyesületközi értekezleten javaslatot dolgozott ki a Kemény Zsigmond Alapítvány posztgraduális ösztöndíj-pályázatainak meghirdetéséről és a beérkezett pályázatok elbírálásának módozatairól.

Kolozsvár, 1991. november 15.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület székházában Jochen Lorentzen, a firenzei (San Domenico di Fiesole) European University Institute tagja, találkozott az EME és a Romániai Magyar Közgazdász Társaság közgazdász és szociológus tagjaival.

Kolozsvár, 1991. november 17.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület székházában a november 13-i egyesületközi értekezlet résztvevői megtárgyalták a Magyar Művelődési és Közoktatási Minisztérium képviselőjével a Kemény Zsigmond Alapítvány posztgraduális ösztöndíj-pályázataira vonatkozó javaslataikat.

Szilágysomlyó, 1991. november 23.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület szilágysomlyói csoportjának rendezésében *Benkő Samu* tartott előadást Pethe Ferencről (1763—1832), akinek sírját a szilágysomlyói temetőben gondozzák a helybeliek.

Élesd, 1991. december 7.: Élesd oklevélbeli megemlékezésének 700. évfordulóján *Jakó Zsigmond* tartott előadást *Élesd 700 éves múltjáról* címmel.

Szakosztályi munka:

Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztály:

Felolvasóülések:

1991. február 15.: Benkő Samu: *Nagy Géza, a literátor és művelődésünk mindenese.*

1991. március 22.: Egyed Emese: *Neoklasszicizmus az erdélyi irodalomban.*

1991. április 19.: Ferenczi István: *A 750 éves tatárjárás.*

1991. június 21.: Szilágyi N. Sándor: *Egy lehetséges nyelvi világmodell.*

1991. október 25.: Imreh István: *Székely történelem — magyar történelem.*

1991. november 22.: Balázs Sándor: *Jakabffy Elemér, a kisebbségpolitikus.*

A Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztállyal közösen szervezett felolvasóülés.

1991. december 18.: Kabán Annamária: *A magyar tudományos stílus a XVI—XVIII. században.*

Tudományos ülészek:

1991. május 10.: *A mai pszichológia panorámája.* Előadók: Fodor Katalin és meghívott vendégként Kónya Anikó, Mérő László és Séra László Budapestről.

1991. szeptember 20—21.: *A nyelvváltozatok és a nyelvi norma témakörrel a Babes-Bolyai Tudományegyetem Magyar Filológiai Tanszékével* együtt szervezett nemzetközi konferencia.

A székhelyen kívül tartott előadások:

Dicsőszentmárton, 1991. március 1.: Szabó György: *Benkő József élete és munkássága.*

*Természettudományi és Matematikai Szakosztály:**Felolvasóülések:*

1991. január 25.: Kékedy László: *A mesterséges intelligencia alkalmazása a modern természettudományokban.*
1991. február 28.: Puskás Ferenc: *A modellfogalom ismeretelméleti jelentősége a fizikában.*
Horváth Attila: *A modell és megismerés.*
1991. április 27.: Nagy-Tóth Ferenc: *Vízivirágások.* Szabó Zsigmond: *Az élőlények színváltozásainak hormonális szabályozása.*
1991. május 10.: Magyar Attila (ELTE) Budapest: *Az apoptózis (programozott sejthalál) jelentősége az immunrendszer működésében.*
1991. május 31.: Brassói Fuchs Herman: *Szírén állkapocs a mérai felső eocén rétegből.*
Pázmány Dénes: *A kihalt növények erdélyi flórájáról.*
1991. június 28.: Nagy László (JATE Szeged): *Cukorvegyületek a komplexkémiában.*
Az Erdélyi Magyar Műszaki és Tudományos Társasággal együtt rendezett felolvasó-ülés.
1991. szeptember 25.: Galbács Zoltán (JATE Szeged): *Az ivóvízellátás környezetvédelmi problémái.*
Nagy-Tóth Ferenc: *A szennyvíztisztítás lehetőségei moszatokkal.* (Az Erdélyi Magyar Műszaki és Tudományos Társasággal közösen szervezett felolvasóülés).

A székhelyen kívül tartott előadások:

- Dicsőszentmárton, 1991. március 1.: Kékedy László: *A mesterséges intelligencia és a modern természettudományok.*
Budapest, 1991. március 22., a Műszaki Egyetemen: Várhelyi Csaba: *Vizsgálatok az átmeneti fénoxim komplexek körében.*
- Sepsiszentgyörgy és Kézdivásárhely, 1991. április 23. és 24.: Kékedy László: *Műkincsek és a modern természettudományok.*
- Lugos, 1991. május 29.: Kékedy László: *Növényeink és a napsugár (fotoszintézis).*
- Debrecen, 1991. június 15–16.: A Kárpátmedencei környezetügyi és természetvédelmi konferencián Nagy-Tóth Ferenc tartott előadást.

Orvostudományi Szakosztály:

- Székelyudvarhely, 1991. május 10.: *A Szakosztály I. tudományos ülése.* Elhangzott 3 megemlékező és 58 tudományos előadás. Ezeket vita követte.

*Jog-, Közgazdaság- és Társadalomtudományi Szakosztály:**Felolvasóülések:*

1991. január 29.: Berényi Ádám: *A piacgazdaság fogalma* (A Romániai Magyar Közgazdász Társaság közreműködésével szervezett előadás).
1991. március 12.: Nagy György: *A házassági viszonyalakulatok kérdése a jelenkori kultúr-antropológiában és etnoszociológiában* (Szabadegyetemmel közösen rendezett ülés).
1991. március 26.: Csákány Béla és Szabó Pál Endre: *Gazdasági és kereskedelmi formák közgazdasági és jogi vonatkozásai* (A Romániai Magyar Közgazdász Társaság közreműködésével szervezett előadás).

1991. december 7.: Széchenyi István születésének 200. évfordulójára szervezett ünnepi megemlékezés (A Romániai Magyar Közgazdász Társasággal közösen). Előadók: Somai József: *Ünnepi köszöntő*, Péter György: *Széchenyi István közgazdasági eszmerendszere*; Imreh István: *Széchenyi István agrárgazdasági nézetei*; Fábíán Ernő: *A politikum és gazdaság viszonya Széchenyi István műveiben*; Guzs Ferenc: *Széchenyi István üzenete számunkra*.

A székhelyen kívül tartott előadások:

Sepsiszentgyörgy, 1991. május 23.: Nagy György: *A transzszilvanizmus mint eszmetörténeti jelenség és közösségi-közéleti magatartásforma*.

Műszaki tudományi Szakosztály

1991. június 14.: Balogh Ferenc: *Kós Károly az építész*.

1991. november 29.: Jenei Dezső: *Széchenyi István a műszaki alkotó*.

Pályázati felhívás

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület pályázatot hirdet honismereti-helytörténeti tanulmányokra, amelyek erdélyi falvak, városok, vidékek, intézmények (falusi és városi) iskolák, társadalmi szervezetek, egyházak, műemlékek, művészeti és történeti emlékek (műtárgyak, várak), múltját tárgyalják, valamint néprajzi, népművészeti, népköltészeti, népzenei, magyar tájnyelvi témát dolgoznak fel a szakszerűség igényével, eredeti kutatások és új források alapján, vagy ilyen tárgyú ismeretlen anyagot (például egy falu földrajzi neveit) gyűjtenek össze és rendszereznek.

A pályaművek terjedelme nem korlátozott. A pályázaton bárki résztvehet rövidebb tanulmánnyal vagy könyvterjedelmű kézirattal.

A pályamunkákat jelígyés, zárt boríték kíséretében 1992. december 31-ig kell beküldeni két gépelt példányban a következő címre: EME. 3400-Cluj 1, c.p. 191.

Az Egyesület illetékes szakembereiből alakított bírálóbizottság a pályaműveket szakmai értékük és terjedelmük szerint 5-, 10-, 30- és 50 000 lejes díjakkal jutalmazza, figyelembe véve a pénz akkori értékét és megjelentetésükről is gondoskodni kíván.